

var Eier af Tienden, men hvorledes disse to Udtalelser skulle forenes, er mig ikke ganske klart, thi jeg ser egentlig ikke, hvad Part Borgerne i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne faae i Tienden, naar hver Tiende bliver ved sit eget Sogn, men det haaber jeg, at det ærede Medlem vil klare, dersom han ikke i sin Svar for Tiendeafløsningen er kommen til at gaa videre, end han egentlig vilde. (Brix: Nei!). Sa det haaber jeg heller ikke. Det ærede Medlem sagde endvidere, at Tiendeafløsningen — deri havde det ærede Medlem fra Mors (Schjørring) givet ham Ret — var ligesaa let efter Ministerens Forslag som efter vort Forslag. Deri tager han Feil, det sagde det ærede Medlem fra Mors ikke, han sagde ikke: ligesom det, han sagde tværtimod, at det vilde i højeste Grad vanskeliggjøre Tiendeafløsningen, som ogsaa efter hans Mening vilde komme, den vilde, som han sagde, ikke blive umulig, men at det Hele skulde laves om forfra, og deri giver jeg ham Ret; altsaa det ærede Medlem har slet ikke Medlemmet fra Mors med sig i dette Standpunkt, thi det er klart, at en Tiendeafløsning kan ikke efter Ministerens Forslag lade sig gjøre, uden at det Hele skal laves om ved at Staten skal træde imellem. Thi det gaar naturligvis ikke an, som det ærede Medlem fra Morsens (N. Andersen) sagde ved Iste Behandling, at, naar man har gjort Noget i Begyndelsen af Aarhundredet, kunde man gjøre noget Lignende igjen, det tror jeg ikke, man kan; jeg tror ikke, at en lovgivende Forsamling ganske kan gjøre det Samme, som en Enevoldskonge kunde gjøre. Endvidere henvendte det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix) bebreidende til mig, at jeg havde talt om en lempelig Tiendeafløsning og dog talt om fuld Værdi, men at det fremgik af det, jeg havde sagt, at jeg egentlig ikke mente fuld Værdi, og at det navnlig slet ikke kunde komme i Betragtning, hvad jeg havde sagt om Sædegaardseierne, at de havde været fri, ei heller det, om at Kjøbstæderne slap for deres Præstepenge; jeg skal sige til det ærede Medlem, at her har flere Gange været forelagt Forslag, om at paalægge Sædegaardseierne Tiende; men man har svaret fra anden Side, at det var en mærkelig Fremgangsmaade at bruge paa en Tid, da man ønskede Tiendeafløsning, at ville paalægge Andre Tiende. Man har sagt, at man skulde gaa den modfatte Vej ved Tiendeafløsningen, og tage alt muligt Hensyn til ved Tiendeafløsningen, at disse Borgere naturligvis maatte komme til at svare Mere i Skat, dersom den ikke blev afløst med sin saakaldte fulde Kapitalværdi. Der er Hensyn der at tage, som jeg naturligvis ikke skal komme ind paa, men iøvrigt skal jeg henvise det ærede Medlem til den Betænkning, som er afgiven i denne Sag for et Par Aar siden, hvoraf han omtrent kan se det Standpunkt, jeg staar paa; thi jeg er enig med det af Flertallet i denne Betænkning indtagne Standpunkt; han sagde endvidere, at han vilde blive

staaende ved sit Ord om den faste Løn, men at jeg ikke vilde blive staaende ved mit Ord. Det har jeg ikke sagt med Hensyn til Grundlaget, jeg har sagt det med Hensyn til Enkelthederne, at jeg ikke vilde love det. Jeg vil ligesom det ærede Medlem blive staaende ved mit Ord om den faste Pengeløn til Præsterne, deri ere vi fuldstændig enige. Endelig kom det ærede Medlem for Frederiksberg Amts 4de Valgkreds (P. C. Olsen) til at tale om den kristelige Tilstand i Oldtiden, som atter skulde komme her tilstede, idet han talte om, at den, der undervises i Ordet, skulde dele allehaande Godt med den, der underviste ham. Det var forbaufsende for mig at høre det ærede Medlem at drage denne Sammenligning mellem de fri Menigheder i Oldtiden og de nuværende Statskirkenigheder, der var virkelig noget Overraskende og Forbaufsende deri; thi dersom vi kunde faae, hvad jeg ønsker, der i Tiden skal komme — og jeg søler mig fuldstændig overbevist om, at det vil komme, at Kirken vil komme til at staa med den brændende Sver i Kjærlighed, som den stod i de første Dage — tvivler jeg ikke om, at det ærede Medlem vil faae sine Ønsker opfyldte, at den, der undervises i Ordet, vil komme til at dele allehaande Godt med den, der underviser ham, men at drage Sammenligninger nu imellem det Nuværende og Forbigangne forekommer mig forbaufsende og allermeest af det ærede Medlem. Jeg vil meget gjerne, at Præsterne — det hænger sammen med hele mit principale Standpunkt — ikke skulle være Embedsmænd som Statens øvrige Embedsmænd, men frie blive de kun den Dag, da det af mig attraaede Maal naas, at Kirken staar ene, maasse støttet af Staten; thi jeg indrømmer, at Kirken bør støttes af Staten, vi maa have en konfessionsløs Stat men ikke en religionsløs Stat; det skulle vi ikke have. Jeg gaar endogaa saa vidt, at det vilde være Uret mod de Fattige, om den Dag kom, da Staten ikke vilde støtte den Religion, som den ansaa for gavnlig. Jeg har endnu blot et Par Bemærkninger at gjøre overfor den ærede Minister. Jeg har lagt Mærke til, at hans Udtalelser ere bleve opfattede saaledes, at han ikke var bleven bekendt med Flertallets Forslag, før de laa her trykte paa vore Pladser. Det er naturligvis ikke den ærede Ministers Mening; thi disse var han jo bekendt med, da de vare bleve sendte ham; det er altsaa kun Mindretallets Forslag, han ikke var bekendt med (Stenstrup: Det sagde han ogsaa!) Sa, det sagde han ogsaa, men jeg har lagt Mærke til, at det er blevet opfattet saaledes, som af mig nævnt; jeg har set det idag, men det er ikke Tilfældet. Han svarede derfor ogsaa en af Mindretallets Ordførere igjen idag, at han var rede til at forhandle med ham om § 13, men til vor Ordfører har han ikke givet noget Svar, da han spurgte ham, om han var rede til at forhandle paa det af os givne Grundlag; derpaa har den ærede Minister